

ÍNDIX

PRIMERA PART

Polítiques fiscals i monetàries

- INTRODUCCIÓ
- POLÍTIQUES – Teories sobre el paper de l'Estat
- POLÍTICA FISCAL
- SALDO PRESSUPOSTARI I EL DEUTE PÚBLIC
- ECONOMIA I POLÍTICA ECONÒMICA
- ELABORACIÓ DE LA POLÍTICA ECONÒMICA
- FINS, OBJECTIUS I INSTRUMENTS DE LA POLÍTICA ECONÒMICA
- L'OFERTA I DEMANDA MONETÀRIA
- EL SISTEMA FINANCER
- POLÍTICA MONETÀRIA
- TIPUS DE POLÍTICA MONETÀRIA
- MÈTODES PER A DETERMINAR LA PRODUCCIÓ TOTAL D'UN PAÍS

SEGONA PART

Procés d'integració europeu – pactes i tractats

- 1.- PRECEDENTS
- 2.- TRACTATS
- 3.- CRONOLOGIA DE LA INTEGRACIÓ EUROPEA
- 4.- LES INSTITUCIONS DE LA UNIÓ EUROPEA
- 5.- SISTEMA MONETARI

PRIMERA PART

Polítiques fiscals i monetàries

1.- INTRODUCCIÓ:

Els objectius bàsics de la política econòmica europea son la integració de polítiques harmonitzades, es a dir, iguals per a tots els estats membres, en especial les següents:

- Promoure un progrés econòmic i social equilibrat, de duració i amb la creació d'un espai sense fronteres internes i d'una unió econòmica i monetària amb una única moneda.
- Afirmar la identitat europea dins l'escena internacional amb la posada en marxa una política exterior i una seguretat comuna.
- Reforçar la protecció dels drets i interessos dels ciutadans, gràcies a que s'instauri una ciutadania que reforci la Unió.
- Desenvolupar una cooperació estreta dins l'àmbit de la Justícia i dels afers interns.

La política fiscal i monetària es desenvolupa envers a les fluctuacions reals de les necessitats, es a dir, per l'oferta i la demanda, i al fi tot es tradueix amb la quantificació i qualificació econòmica, diner, unitat monetària, valor de canvi, etc.

El diner es un bé i quant el sector públic necessita diner el compra però a canvi a de pagar la contraprestació, interessos.

L'oferta es el total de diner disponible i en circulació en una economia, de forma genèrica, i es representa per M.

La demanda es aquella part que es necessita per a endegar una activitat, però que no es disposa d'ella, els principals motius pels que es demana diners son per a realitzar transaccions comercials (pagaments / cobraments), com més gran son aquests, més augmenta la quantitat de diner, la demanda per precaució es per a transaccions imprevistes, i la demanda especulativa es la tendència a l'estalvi per a invertir en un futur.

Com a tipus de polítiques monetàries cal referir-se a dues tendències: la EXPANSIVA i la RESTRICTIVA; la primera (expansiva) es l'increment de l'oferta monetària i els instruments per a poder-la fer, serien els tipus d'interès, les operacions de mercat obert i el coeficient de caixa, va acompanyada d'un augment de M i disminució de l'interès, provocant un augment de la demanda de bens i serveis i augment de l'ocupació; i això en la gràfica de coordenades es representa com un moviment cap a la dreta, mentre que per la segona (restrictiva) hi ha un moviment cap a l'esquerra, que vol dir que va acompanyat d'una disminució de M i un increment dels interessos, provocant una disminució de la demanda de bens i serveis i al propi temps d'ocupació, i conseqüentment la disminució dels preus perquè hi ha menys diners en circulació i que condueix a reduir la inflació.

2.- **POLÍTiques****Error! Marcador no definido.** – Teories sobre el paper de l'estat. Els mercantilistes des de el segle XV fins meitat del segle XVII propugnaven que defensaven que l'estat ha de desenvolupar un paper actiu en la defensa del comerç i la indústria. (per a ells l'important era exportar política proteccionista).

Els clàssics al 1776 "La riquesa en les nacions" d'Adam Smith, creador de l'economia moderna: L'estat ha de tenir un paper reduït. La competència i l'ànim de lucrar feia que els individus servissin l'interès públic. Al competir les empreses entre si, feia que només sobrevisquessin les que produïssin el que la gent necessitava al preu mes baix possible.

L'economia es veia portada per una ma invisible, sense la intervenció de l'estat en el mercat.

Va influenciar molt als poders públics i als economistes del segle XIX: J. Estuart Milles: política "laissez faire" (deixar fer), l'estat no havia d'intervenir, hauria de deixar fer l'economia i que la competència il·limitada era la millor forma de satisfer els interessos de la societat.

Però no tots els pensadors o economistes ho van veure igual: Karl Marx segle XIX, entre altres desenvolupar en teories que proposaven solucions per reorganitzar la societat, actualment l'economia predominant es a una actuació estatal limitada per alleugerir els problemes mes greus, com per exemple, plena ocupació.... però es l'empresa privada qui porta el fort de l'economia.

3.- . POLÍTICA FISCAL.

Hi han 2 tipus de política fiscal:

- Política Fiscal Expansiva, es produeix si s'utilitza un augment de despesa publica, augment de transferències o disminució de impostos. El seu objectiu es augmentar la demanda de bens i serveis.
- Política Fiscal Restrictiva, es produeix si s'utilitza una disminució de transferències o augment

d'impostos.

El seu objectiu es disminuir la demanda de bens i serveis.

Quant els ingressos no son suficients per a pagar les despeses, es diu que hi ha un dèficit pressupostari ($I < D$).

Quant els ingressos son majors que les despeses, es diu que hi ha un superàvit pressupostari ($I > D$)

EL dèficit pressupostari.

Hi ha una relació entre el dèficit i l'estat de l'economia, perquè la política fiscal pot accelerar el ritme de creixement del dèficit.

Si estem en una etapa de crisi econòmica, es a dir, una etapa recesiva, que passarà?, que l'estat recaptarà mes impostos i segurament haurà d'augmentar les transferències.

Si hi ha una insuficiència en la demanda, es farà una política fiscal expansiva per tal de reactivar l'economia, això dur a terme un augment del dèficit.

Un dèficit no sempre ha de ser negatiu, tot depèn del seu origen: Si el dèficit l'ha provocat una inversió en bens de capital, els rendiments que provoqui aquesta inversió en el futur, poden ser superiors al endeutament que aquest dèficit provoqui.

Si el dèficit l'ha provocat el finançament per despeses corrents, es diferent perquè aquestes despeses no assegurin uns recursos o rendiment en un futur.

Hi han dues maneres fonamentals per finançar el dèficit públic:

1 Demanar diners al banc central o monetització del dèficit, això provoca tensions inflacionistes.

2 Emetre títols de deute públic, que segons la durada o període d'amortització, trobem diferents tipus de deute públic: Lletres del tresor; Pagares o bons; Obligacions.

El comprador d'un títol de deute públic, ja sigui persona física o empresa, paga una part del deute i es converteix en el finançador del deute públic, llavors l'estat pagarà uns interessos en un terminis acordats i finalment li amortitzarà l'import del títol.

Inconvenients d'aquest finançament: expulsió de la inversió privada, l'estat quan emet aquests títols ha d'oferir un tipus d'interès atractiu per al comprador, això vol dir que desplaça la inversió privada, es a dir, els interessos els dedica a deute públic i no a privat. Els interessos que ha de tornar son despesa publica futura. L'estat per pagar aquest interessos, augmenta els impostos i això fa que es traspassi el deute a les generacions futures.

4.- SALDO PRESSUPOSTARI I EL DEUTE PÚBLIC.

Des de l'any 1976 ha tingut dèficit, aquest desequilibri es pot explicar per l'augment de despeses (benestar social) i la crisi econòmica, no es va poder aconseguir un augment dels ingressos, tot hi havent-hi la reforma fiscal. Les maneres de finançar aquest deute públic fins l'any 1984 va ser recurrent al banc d'Espanya (expansió monetària i va ocasionar tensions inflacionistes, per solucionar-ho es va aplicar l'emissió de deute públic, a partir de l'any 1985 amb l'aposta de la Unió Econòmica Monetària UEM, va fer reduir aquest dèficit, amb una disciplina pressupostaria, un augment de la pressió fiscal. El dèficit que hi havia era per causa del deute anterior i l'Estat havia de pagar els interessos que devia del deute públic, essent que ara ja s'arriba a

l'ajust pressupostari.

La intervenció ara, es arribar al dèficit zero.

La evolució del sector públic en aquests últims 25 anys es pot resumir en dos trets fonamentals:

- 1.– Canvi alliberador dins del marc institucional, materialitzat en la completa obertura a l'exterior i amb la flexibilitat del mercat de factors productius.
- 2.– Una renovada hisenda pública, i es va desmantellar el vell sistema tributari, creant-ne un de nou amb més equitat, flexibilitat i naturalitat, l'hisenda pública es va descentralitzar la deuta pública.

En el tema de la regulació, s'ha cedit una part substantiva de la capacitat de intervenció de l'Estat a la Unió Europea, sobretot des del 1995 i encara continua tenint alguns problemes, essent-ne l'arrel d'aquests, la dificultat del sector públic en les economies industrials per a cobrir l'ambició i ampli catàleg d'objectius que s'han fixat.

S'han responsabilitzat de definir l'equilibri entre eficiència i equitat.

5.– ECONOMIA I POLÍTICA ECONÒMICA

Sempre han existit divergències entre els economistes en temes teòrics i en polítiques econòmiques, factors que encara no s'han posat d'acord en el nivell teòric:

- 1.– Perquè les premisses i els supòsits de qualsevol anàlisi condicionen els seus resultats.
- 2.– Perquè es molt difícil no introduir judici de valor.
- 3.– Perquè en l'economia com en totes les ciències socials, les Lleis tenen caràcter estadístic o probabilista i no causal.

A nivell de polítiques econòmiques:

- 1.– Les valoracions, les opinions i les preferències ideològiques acompanyen sempre els plans d'actuació, les discrepàncies son sempre més elevades.

En l'elaboració de les polítiques econòmiques, el fet de prendre decisions en política econòmica constitueix un procés de gran complexitat dins del qual intervenen múltiples elements, com persones, institucions, i acaben generant l'aparició de tensions polítiques i altres diversos problemes, destacant-ne els següents:

- 1.– Retards en l'aplicació de la política econòmica.
- 2.– Els efectes que generen el produir-les amb retard.

L'origen de les decisions en polítiques econòmiques, segons KIRSCHEN, distingint 3 orígens:

- 1.– Successos imprevistos.
- 2.– Desenvolupaments crítics.
- 3.– Canvi en les idees.

El primer, es el més fàcilment identificable, donat que impliquen necessàriament la posta em marxa d'algun tipus d'actuació com a resposta a una situació no prevista, i que dins d'aquestes, veiem les de caire econòmic (baixada tipus d'interès), de caire polític (atemptat 11 setembre), de caire climàtic (inundacions).

Del segon, es diu que responen a un deteriorament global de la situació o que aquesta assoleix un límit intolerable (elevada taxa d'atur o inflació), a diferència, els processos de presa de decisions basats en els desenvolupaments crítics, exigeixen sempre, passar per una fase de presa de consciència (no son tant ràpids).

I finalment del tercer, aquest son particularment difícils de localitzar com a origen o font d'una decisió, donat que aquests, només es veuen quant el Govern els porta a terme, destaquem-ne que quant hi ha canvi en les idees, darrera hi ha canvis en el marc institucional i llavors s'exigeix un llarg període d'evolució de l'opinió pública.

Destaquem els elements més importants en el procés de presa de decisions:

- 1.- Només una part de la vida econòmica d'un país pot ser determinada per les mesures de política econòmica, encara que aquesta pugui tenir una influència indirecta.
- 2.- La presa de decisions en política econòmica es veu molt influenciada per l'opinió pública, ja sigui per la demanda de nous objectius o la petició de considerar els sentits objectius o del rebuig dels objectius existents i portats a terme en aquell moment.
- 3.- L'existència d'estipulacions constitucionals, incideix en l'amplitud i contingut de la política econòmica.
- 4.- les practiques de l'acció governamental faciliten el que certes decisions econòmiques que s'han pres en un context temporal que les justifica, aquestes decisions tendeixen a perllongar-se per mitjà de la passivitat de la inèrcia, arribant a perdre la seva eficàcia, podent arribar a ser inoportunes en quan al seu manteniment.

Les etapes bàsiques en el procés de l'elaboració de la política econòmica, cal destacar l'element temps, com a un element fonamental alhora d'examinar el procés de presa de decisions, i les raons per la qual no s'aplica coherentment, son que la rapidesa que exigeixen algunes decisions, no te la capacitat de resposta per part dels seus responsables, amb la necessària simultaneïtat i urgència que la mesura requereix per a la seva execució, (es imprescindible una coordinació que eviti retards significatius).

ELABORACIÓ DE LA POLÍTICA ECONÒMICA: PRESA DE DECISIONS

FASES	CONTINGUT	SUBJECTES QUE INTERVENEN
Reconeixement	Obtenció d'informació	Administració pública (burocràcia) govern, partits polítics, mitjans de comunicació, grups d'interès i organitzacions internacionals.
Anàlisi	Previsions econòmiques i interpretació de les dades, desviacions i objectius i les seves causes	Govern, Administració pública, assessors externs, instituts independents.
Disseny	Plantejament mesures i possibles alternatives	Govern, Administració pública, partits polítics, organismes internacionals.
Consulta	Deliberacions polítiques i tècniques	Experts, grups d'interès, organismes interns.
Discussió parlamentària	Debat i aprovació de les mesures	Partits polítics (pactes i esmenes), Govern.
Execució		Govern i administració.

7.- FINS, OBJECTIUS I INSTRUMENTS DE LA POLÍTICA ECONÒMICA.

El fins generals s'identifiquen amb aquelles motivacions o propòsits mes generals que una societat desitja. Els objectius son la concreció dels fins generals i això implica una especificació i quantificació de quines son les metes que es pretenen assolir per aconseguir el benestar social. Els instruments son les variables que es poden utilitzar per intentar assolir els objectius fixats.

Els fins tenen dues vessants: Interns i Externs.

Interns:

- Benestar social.
- Desenvolupament de la personalitat dels individus.
- Equitat i igualtat davant la Llei i en les condicions bàsiques del desenvolupament personal.
- Llibertat individual.
- Solidaritat.
- Llei i ordre.
- Millora de l'ordre social.
- Valors ètics.

Externs:

- Pau i seguretat, defensa contra agressions estrangeres i acords col·lectius de seguretat amb altres organismes internacionals.
- Solidaritat internacional.
- Poder (pels països grans), prestigi (pels països mitjans) i respecte (pels països petits).

Els objectius de la política econòmica, bàsicament son cinc els objectius comuns a tots els països.

1.- Creixement econòmic, expansió o augment de la producció, que ho mesurem en termes de taxa anual de creixement del PIB, en termes d'eficiència podem destacar el promoure l'assignació i distribució òptima dels recursos, eliminant les distorsions i augmentant el paper del mercat en l'economia.

2.- Plena ocupació, garantint el treball per a proporcionar un nivell de vida raonable als ciutadans, l'objectiu es reduir l'atur cíclic, l'atur estructural i altres tipus d'atur. Els indicadors que es fan servir per a mesurar son: La taxa d'atur (població aturada, dividit per la població activa), el resultat, s'expressa amb percentatge.

3.- L'estabilitat de preus, amb un manteniment del nivell general de preus, controlant la taxa d'inflació, l'indicador d'aquest objectiu es l'IPC.

4.- L'equilibri de la balança de pagaments, que es basa en cercar i reduir a mig termini, el dèficit exterior, protegir la reserva de divises del país i la seva solvència enfront l'exterior.

5.- La distribució equitativa de la renda i la riquesa, amb la reducció progressiva de les desigualtats, forçant la reducció de les rendes més altes, envers les més baixes, per aconseguir-ho, s'instrumenta la provisió de bens públics i la imposició dels impostos progressius (qui te més, paga més).

El diner no només són els bitllets i monedes que estan en circulació, sinó que hi han altres components del diner.

1.- Diner legal, aquells diners i monedes que té la responsabilitat el banc Central Europeu i que es l'encarregat de donar la circulació i imprimir el diner necessari.

2.- Diner bancari, els dipòsits bancaris, són anotacions amb compte, diners que no es toquen físicament, pagaments amb targeta de crèdit, abonament de nòmines, etc.

8.- LA OFERTA I DEMANDA MONETÀRIA

El diner és un bé i quant el sector públic necessita diners els compra, a canvi paga uns interessos.

L'OFERTA del diner és tot aquell que hi ha en circulació dins de l'economia en qüestió i de forma genèrica es representa per "M".

$M1$ = efectiu amb monedes i bitllets, juntament amb els dipòsits a la vista.

$M2$ = $M1$ + dipòsits d'estalvi.

$M3$ = $M2$ + imposicions a termini.

$M4$ = $M3$ + títols emesos per l'Estat a curt termini i rep el nom d'actius líquids en mans del públic (ALP).

Aquesta posició es pot explicar amb les coordenades cartesianes (y) = tipus d'interès (x) = quantitat de diner. La gràfica és totalment inelàstica.

LA DEMANDA és la principal forma de realitzar les transaccions (cobraments-pagaments), com més gran són les transaccions, més augmenta la quantitat de diner.

La demanda per precaució, és per aquelles transaccions imprevistes.

La demanda especulativa és la tendència a estalviar per a futures inversions.

En general es produeix la demanda dins d'una economia, per la suma dels següents subjectes:

1.- Augment d'ingressos.

2.- Augment de preus.

3.- Augment del tipus d'interès.

9.- EL SISTEMA FINANCER

Està format pel conjunt d'institucions que permeten posar en contacte a gent amb excedent de diners, amb

gent que té dèficit de diners (estalviadors amb inversors), les institucions principals són els bancs i caixes d'estalvi, el sistema financer serveix per a donar equilibri a aquestes dues parts i el rendiment que obtenen les institucions financeres surt de cobrar comissions i interessos a les dues parts.

1.- Bancs i caixes d'estalvi.

2.- La borsa.

3.- El banc central.

10.- POLÍTICA MONETÀRIA

Es forma pel conjunt d'accions que realitzen el banc emissor, banc central d'una economia, per tal d'influir en quina serà l'oferta de diners i altres actius, tradicionalment es feia pel banc central de cada país, ara es fa per mitjà del banc central europeu i el seu objectiu és l'estabilitat de preus.

11.- TIPUS DE POLÍTICA MONETÀRIA.

La base monetària és, l'efectiu més les reserves, és la base sobre la que es va crear el diner, i bàsicament hi ha dos tipus:

La política monetària expansiva, que és l'increment de l'oferta monetària, els instruments per poder fer-la, són els tipus d'interès, les operacions de mercat i el coeficient de caixa.

Aquesta dins de les coordenades cartesianes s'observa un desplaçament cap a la dreta.

Va acompanyada d'un increment de "M" i d'una disminució de l'interès, i això provoca un augment de la demanda dels béns i serveis i l'oferta dels béns i serveis crea l'augment de l'ocupació, encara que si no es fa de forma suficient, provocarà un augment dels preus i aquests provoquen tensions inflacionistes.

La política monetària contractiva, que és la disminució de l'oferta, i que va acompanyada d'una disminució de "M" i d'un increment de l'interès, provocant una disminució de la demanda de béns i serveis, consegüentment disminueix l'ocupació, aquesta també provoca la disminució de preus, el perquè, és perquè hi ha menys diners en circulació, servint per a reduir la inflació.

12.- MÈTODES PER A DETERMINAR LA PRODUCCIÓ TOTAL D'UN PAÍS

1.- Per la renda.

2.- Per la producció.

3.- Per la despesa.

La demanda agregada (DA), la trobem sumant el consum de béns i serveis finals fets pels diferents agents econòmics, en un període determinat (normalment un any).

La funció de la DA depèn de les intencions de compres de les famílies, de les empreses, del Govern, i del saldo net de les exportacions, si la pendent és negativa, hi ha una relació inversa, quant augmenta el nivell de preus, disminuirà la DA.

Els desplaçaments cap a la dreta de la DA poden venir donats per varies causes, per canvis en les variables externes, que provoquen un augment de la DA, per decisions de política econòmica, ho controla l'Estat.

Mentre que el desplaçament cap a l'esquerra de la DA, pot venir donat per varies causes, empitjorament de les expectatives empresarials, disminució de la demanda de bens de capital, disminució de la propensió marginal al consum, i conjuntura internacional desfavorable, disminuint les exportacions.

La oferta agregada (SA), la definirem com la suma de tota la producció que poden fer les empreses d'una economia i sector públic, tan de bens com de serveis, aquesta pel termini d'una any demostra la comptabilitat nacional. L'oferta agregada es la relació que hi ha entre la quantitat que es produeix en una empresa, amb relació al nivell general de preus.

SEGONA PART

PROCÉS D'INTEGRACIÓ EUROPEU – pactes i tractats

1-PRECEDENTS

Al llarg de la història molts homes s'han considerat europeistes; europeisme: (corrent ideològic que propugna la unificació del continent europeu).

Entre aquests destaquen :

Jean Monnet

Estadista i financer francès (Cognac, 1888–1979). Després de la IGM participà en la recuperació econòmica de França que volia reconstruir el país gràcies al augment de la producció.

Durant el 1952–55 fou president de la CECA (Comunitat Europea del Carbó i Acer), proposant una única autoritat que fes la supervisió del seu desenvolupament.

Robert Schuman

Polític francès. Nascut a Luxemburg al 1885 i mort al 1963.

Proposà un pla, pla Schuman, que tenia com objectiu la producció de carbó i d'acer de França i la RFA (i dels països interessats) sota el control d'una organització supranacional. Fou aquest pla l'origen de la CECA.

Aristide Briand

Polític francès. Nascut a Nantes (1862–1932). En 1921 representà a França com a primer ministre recomanant una postura de postguerra conciliadora amb Alemanya. Durant el 1926–32, amb el càrrec de ministre d'Assumptes Exteriors ideà un Tractat destinat a renunciar a la guerra per solucionar els conflictes. Obtingué el Premi Nobel de la Pau.

José Ortega i Gasset

Filòsof i assagista espanyol, nascut a Madrid (1883–1955). Els seus articles, conferències i assajos tractaren de temes filosòfics i polítics on destaca la seva obra pòstuma *Meditaciones sobre Europa*.

Jaques Delors

Polític francès i president de la Comissió Europea (1985–94). Nascut a París el 1925.

Al 1981 el president francès el nomenà ministre d'economia i finances. El 1986 fou escollit membre del

Parlament Europeu de la Comunitat Europea.

Al 1987 impulsà la idea de que només existís un comerç únic a Europa, renovant els controls fronterers i altres obstacles dins del comerç.

El 1989 proporcionà un pla detallat per la Unió Monetària Europea que fou aprovat al Tractat de Maastricht(1992).

John Major

Polític britànic. Nascut a Londres al 1943. Fou primer ministre d'Assumptes Exteriors i líder del Partit Conservador.

Va substituir a Margaret Tacher.

Jean-Jaques Rousseau

Filòsof, teòric polític i social, músic i botànic francès (1712–78), fou un important escriptor de la il·lustració.

Es mostrà contrari a l'absolutisme europeu.

2-.TRACTATS

TRACTAT DE ROMA

Firmat el 25 de març de 1957, però entrà en vigència l'1 de gener de 1958. Afavorí a la Unió Econòmica dels Països Europeus Occidentals que signaren (França, Bèlgica, Luxemburg, Holanda, Itàlia, RFA, Regne Unit, Dinamarca, Irlanda, Grècia, Espanya i Portugal).

Els objectius originals del Tractat de Roma foren :

- La supressió de barreres entre els països membres ;
- L'establiment d'unes tarifes duaneres i d'una política comercial comunes;
- L'abolició entre els Estats dels obstacles per la lliure circulació de persones, serveis i capitals;
- La coordinació de les polítiques agrícoles , econòmiques i de transport; La superació dels desequilibris a les seves balances de pagaments;
- La creació d'un fons social a fi d'augmentar les possibilitats d'ocupació dels treballadors i afavorí el seu nivell de vida;
- La creació d'un banc europeu per facilitar l'expansió econòmica de la comunitat.

Com a resultat de les disposicions del Tractat de Roma per aconseguir la unió econòmica es decidí implantar (1967) un impost comú (IVA).

ACTA ÚNICA

Introduïda al 1985 i aprovada pels 12 membres en el 87. Va fer importants canvis en l'estructura de la CEE entre les que destaca la introducció del sistema de majoria qualificada que ajudà a la creació del mercat únic

europeu. Aquest Acta introduí també altres canvis importants : aconseguir personalitat jurídica, unificar normatives fiscals, sanitàries i del medi ambient; s'establí el Tribunal de Primera Instància; cada Estat membre decidí alinear la seva política econòmica i monetària amb la dels altres Estats membres utilitzant l'SME Sistema Monetari Europeu.

TRACTAT DE MAASTRICHT

Aprovat el 1991 per el Consell Europeu però es signà definitivament el 7 de febrer de 1992 als Països Baixos.

Aquest Tractat establí una política exterior i una altre monetària comunes i donà accés a la creació d'un banc central al 1999. En conclusió, reflexa la intenció d'ampliar la Unió Econòmica i Monetària i de iniciar unes polítiques comunes de defensa, de ciutadania i de protecció del medi ambient.

El Tractat de Maastricht és una modificació del Tractat de Roma.

3.- CRONOLOGIA DE LA INTEGRACIÓ EUROPEA

1950 França i Alemanya posen en comú els recursos del carbó i l'acer, i es proposa la creació d'una Comunitat Europea de Defensa (CED).

1951 Es crea la CECA, Comunitat Europea del Carbó i l'Acer.

1956 Els ministres d'affers exteriors del sis membres de la CECA, decideixen l'obertura de negociacions relatives a la constitució de la CEE i l'Euratom.

1957 Es signa el Tractat de Roma.

1959 Es signa l'acord pel qual es constitueix l'EFTA, i entra en vigor al 1960.

1964 Entra en vigor el reglament sobre el Fons Europeu i de Garantia Agrícola.

- Es signa el tractat de fusió dels òrgans de les tres comunitats: CECA, CEE, CEEA.

1985 Aprovada l'Acta Única.

1986 Espanya i Portugal s'integren a la Comunitat.

1992 UNIÓ EUROPEA, La unió europea UE, es un sistema d'unió econòmica i política resultant de la signatura dels tractats d'unió econòmica i monetària i d'unió política, per part dels països de la Comunitat Europea, el 7 de febrer de 1992.

Fins el 1992 els països membres eren dotze, el 1995 s'hi afegiren tres països més, Àustria, Finlàndia i Suècia, mentre que Suïssa i Noruega en desestimaren l'entrada. Al desembre de 1994 a Essen, s'arriba a un acord d'associació que obria les portes a una futura expansió de la Unió Europea a Xipre, Malta, La República Txeca, Eslovàquia, Polònia i Hongria.

El 1995 subscripiren acords també en aquest sentit Romania, Bulgària i els Estats Bàltics.

Sota la presidència irlandesa, els caps d'estat i de govern de la UE es reuniren a la cimera de Dublín (desembre 1996), on s'acordà el pacte d'estabilitat que imposà la barrera màxima del dèficit -3% del Producte Interior Brut (PIB).

A la reunió de Dublin es presentà oficialment l'euro, la moneda única que havia d'entrar en vigor l'1 de gener de 1999, al juny de 1997, la cimera d'Amsterdam tractar la reforma del tractat de Maastricht, que acordà entre altres punts suspendre el vot al consell de ministres als països que violessin les llibertats fonamentats, accentuar la lluita contra el crim a la UE a través de l'Europol, incloure dins el conveni de Schengen un protocol especial Irlanda i la Gran Bretanya perquè poguessin mantenir el control duanes, incloure l'anomenada "Carta Social" i un capítol sobre l'ocupació, mentre que la reforma del sistema de vots i de la Comissió quedà ajornada fins a l'ampliació de la UE cap a l'est, tot i que es reforçà el poder del President de la Comissió.

Pel que fa al paper de la Unió Europea Occidental (UEO), que França i Alemanya han reclamat integrar a la UE, la Gran Bretanya i els països neutrals han continuat defensant el paper hegemònic a Europa de l'Otan.

Durant la cimera d'Amsterdam, França i Alemanya aconsellaren l'ajornament de l'entrada en vigor de la UEM com a conseqüència de la taxa d'atur en aquests dos països i per les dificultats de dur a terme una política d'austeritat. Grècia era l'únic país que definitivament quedava fora de l'UEM l'1 de gener de 1999.

El 1997, Jaques Santer continuava en el càrrec de President de la Comissió Europea, mentre que el 1996 José Maria Gil-Robles substituï el socialdemocrata alemany Klaus Hansch com a President al Parlament Europeu.

Actualment, la darrera cimera es celebrà a Barcelona, sota la Presidència del President del Govern Espanyol José Maria Aznar, i entre els acords més importants foren desbloquejar els projectes de l'UE, destacant els següents:

- 1.- Liberalització Energètica.
- 2.- Pressupostos d'equilibri en matèria de polítiques econòmiques.
- 3.- Desenvolupament sostenible.
- 4.- Ajuts al desenvolupament.
- 5.- Ajuts públics.
- 6.- Agenda social.
- 7.- Plena ocupació.
- 8.- Targeta sanitària.
- 9.- Mercats financers.
- 10.- Orient mitjà.
- 11.- Navegació aèria-projecte Galileo.
- 12.- Internet.
- 13.- Educació.
- 14.- Investigació.
- 15.- Futur d'Europa.

4-.LES INSTITUCIONS DE LA UNIÓ EUROPEA

Com les responsabilitats de la UE han anat augmentant, les institucions han crescut i són més nombroses.

Les tres més importants són el Parlament Europeu, el Consell de la UE i la Comissió Europea.

– EL PARLAMENT EUROPEU

Escollit per Sufragi Universal Directe; format per 626 diputats per un període de 5 anys (Alemanya es la que aporta més diputats, 99) i per un president. Representa a 370 milions de ciutadans de la Unió i els seus objectius bàsics són aprovar lleis, controlar el poder executiu i tenir el poder del pressupost.

Les seves responsabilitats han augmentat i els seu poders s'han fet més forts per l'Acta Única (1987) i per Tractat de la UE (1992).

– Poder Legislatiu:

En el Tractat de Roma (1957) es concedia només una funció de consulta, permetent a la Comissió proposar i al Consell decidir la legislació. Posteriors tractats han ampliat la influència del Parlament, avui dia, aquest i el Consell es reparteixen el poder de decisió en moltes àrees.

El procediment de consulta precisa d'un dictamen del Parlament abans que el Consell pugui adoptar una proposta legislativa realitzada per la Comissió.

El procediment de cooperació permet al Parlament millorar la legislació proposada per mitjà d'esmenes. Concedeix als diputats una àmplia oportunitat de revisar i esmenar la proposta de la Comissió. Això s'aplica en el Fons Europeu de Desenvolupament Regional, la investigació, el medi ambient, les relacions exteriors i la cooperació i el desenvolupament exterior.

El procediment de codecisió reparteix equitativament el poder per a les decisions entre el Parlament i el Consell. Un comitè de conciliació constituït pels mateixos membres del Parlament i del Consell intenta arribar a un compromís sobre un text que més tard podran aprovar. Si no hi ha acord el Parlament pot rebutjar la proposta. Això s'aplica en aspectes com la llibertat de moviments, la protecció del consumidor, l'educació, la cultura, la salut i les xarxes transeuropees.

El dictamen conforme del Parlament es requereix per acords internacionals de gran importància com l'adhesió de nous Estats membres.

– Poders pressupostaris:

El Parlament Europeu aprova cada any el pressupost de la Unió. El

procediment pressupostari permet al Parlament proposar modificacions i

esmenes a les propostes inicials de la Comissió. El president del Parla-

ment es el que signa l'adopció del pressupost.

El control de les despeses és treball permanent de la Comissió Parlamentària de Control Pressupostari. El Parlament realitza una avaluació anual de la gestió del pressupost.

– Parlament-Comissió:

El Parlament nomena cada cinc anys al President i als membres de la Comissió. Realitza un examen del nombrosos informes que la Comissió està obligada a presentar. Els seus diputats poden fer preguntes a la Comissió i interrogar als comissaris en els Precs i Preguntes" durant les sessions plenàries i les reunions de les comissions parlamentàries. En casos extrems, el Parlament pot presentar una moció de censura contra la Comissió i obligar-la a dimitir.

– Parlament-Consell:

El president del Consell l'informa dels resultats de cada Consell Europeu i de l'evolució de la política exterior i de seguretat. Al començament de cada reunió del Consell Europeu, el president del Parlament presenta les principals posicions de la seva institució sobre els temes a debatre.

– Organització :

Totes les corrents polítiques principals dels continents estan representades en el Parlament. Organitzat en l'actualitat en nou grups polítics.

La direcció general de les activitats del Parlament es responsabilitat de la Taula, formada pel President i 14 vice-presidents. Els seus diputats s'escullen per períodes de dos anys i mig.

Els presidents dels grups polítics participen amb el President del Parlament en la conferència de presidents, que s'encarrega de l'organització del treball del Parlament.

La major part del treball del Parlament es realitza a les 20 comissions parlamentàries, que recullen totes les àrees de les activitats de la Unió.

Les reunions tenen lloc si són sessions plenàries a Estrasburg i si són reunions de les comissions parlamentàries i sessions extraordinàries a Brussel·les.

– EL CONSELL DE LA UE (Consell de Ministres)

Està format per ministres dels 15 Estats membres.

Al si del Consell, els Estats membres legislen per la Unió, estableixen els seus objectius polítics i coordinen les seves polítiques nacionals.

És una organització tant supranacional com intergubernamental. Es celebren periòdicament reunions del Consell sobre més de 25 temes com els Consell d'Assumptes Generals, Economia, Hisenda, Agricultura.

– Presidència:

Des de juliol de 1995 canvia cada sis mesos(de gener a juny i de juliol a desembre) entre els Estats membres seguint aquest ordre: Espanya, Itàlia , Irlanda, Països Baixos, Luxemburg, Regne Unit, Àustria, Alemanya, Finlàndia, Portugal, França, Suècia, Bèlgica, Dinamarca, Grècia.

El paper de la Presidència té una importància creixent. La Presidència deu:

- Organitzar i presidir totes les reunions.
- Elaborar compromisos acceptables i trobar solucions pràctiques als problemes exposats davant el Consell.
- Buscar la coherència i la continuïtat en les decisions a prendre.

– Presa de decisions:

El tractat de la UE basà les activitats de la Unió en tres pilars i establí que les decisions fonamentals es deuen prendre per majoria qualificada o per unanimitat.

–El primer pilar comprèn una gran gamma de polítiques comunitàries (agricultura, transport, medi ambient, energia, investigació i desenvolupament) portades a terme amb un procediment de presa de decisions que comença amb una proposta de la Comissió.

–El segon pilar(política exterior i seguretat comuna)

–El tercer pilar (cooperació en àmbits de justícia i d'assumptes d'interior), el Consell pren les decisions i promou les iniciatives. En la majoria de casos la unanimitat és la norma per als dos pilars.

– El Consell Europeu:

Des de 1974, els caps d'Estat o de govern i el President de la Comissió es reuneixen (mínim dos cops a l'any) en un Consell Europeu. S'invita al President del Parlament per presentar les posicions de la seva institució.

En aquestes reunions s'estableixen les prioritats, s'exerceix la direcció política i es resolen temes que no ha resolt el Consell de Ministres.

– Organització:

Cada Estat membre té una delegació nacional a Brussel·les. Aquestes delegacions són dirigides per representants permanents (normalment diplomàtics). El seu comitè, el Coreper, prepara les sessions ministerials. El Coreper es reuneix dos cops per setmana i la seva feina consisteix en garantir que només els assumptes més difícils siguin tractats a escala ministerial.

El Coreper rep informes de molts grups de treball d'experts nacionals que realitzen exàmens detallats de les propostes de la Comissió.

La secretaria general facilita la infraestructura administrativa del Consell Europeu. Constitueix un element de continuïtat en els seus procediments i té la custòdia dels actes i arxius del Consell. El secretari general es nomena pel Consell per unanimitat.

Les reunions del Consell de la UE tenen lloc a Brussel·les i Luxemburg.

– LA COMISSIÓ EUROPEA

El paper i les responsabilitats de la Comissió la situen en el cor del procés polític de la UE.

La EU funciona fonamentalment gràcies als 20 membres (dos de França, Alemanya, Itàlia, Espanya i el Regne Unit i un per cada Estat membre restant; el període de mandat és de 5 anys) i 15000 funcionaris que constitueixen la plantilla que treballa al servei de la Comissió. El Consell i el Parlament necessiten la proposta de la Comissió abans d'adoptar la legislació, la Comissió aplica les lleis de la EU, controla l'aplicació de la legislació del mercat únic, gestiona i desenvolupa les polítiques agrícoles, i coordina programes d'investigació i desenvolupament tecnològic, vitals per al futur d'Europa.

Els 20 membres de la Comissió són responsables del liderat polític i direcció, aporten experiència, al haver estat membres dels parlaments dels seus països o del Parlament Europeu i haver dirigit departaments ministerials.

Estan obligats a actuar només en interès de la EU. Aquesta imparcialitat fa a la Comissió un negociador honest i eficaç.

Els caps d'Estat, reunits en el Consell Europeu i amb la prèvia consulta del Parlament, escullen el President. Els altres membres de la Comissió són nomenats pels Governaments membres d'acord amb el nou president.

La Comissió es reuneix un cop per setmana per organitzar els seus assumptes que poden ser: adoptar propostes, acabar informes polítics i debatre l'evolució de les seves polítiques prioritàries.

– Responsabilitat democràtica:

La legitimitat democràtica de la Comissió s'ha anat enfortint degut a que el Parlament examina amb gran minuciositat i determinació la candidatura del President i els comissaris. La Comissió ha de ser aprovada pel Parlament abans de la presa de possessió dels seus membres. Ha de dimitir col·lectivament per un vot de censura parlamentari (fet que ha passat per primera vegada fa poc).

– Organització:

És la més gran institució de la EU. La plantilla total és modesta tenint en compte les seves responsabilitats i els fet que una cinquena part del personal treballa en els serveis de traducció i interpretació.

En aquestes reunions s'estableixen les prioritats, s'exerceix la direcció política i es resolen temes que no ha resolt el Consell de Ministres.

La Comissió es divideix en 24 direccions generals (DG). Cadascuna està encapçalada per un director general que depèn d'un comissari en el que recau la responsabilitat política i d'actuació de la DG.

– El treball de la Comissió

La Comissió no és una institució amb poder absolut. Les seves propostes, accions i decisions són comprovades, examinades i jutjades per totes les altres institucions. No pren les principals decisions sobre les polítiques i prioritats de la Unió, això ho fa el Consell i el Parlament.

La Comissió té tres funcions :

- Presentar les propostes de legislació;
- Vetllar per les aplicacions dels Tractats;
- Gestionar i executar les polítiques de la EU i les relacions comercials internacionals.

El procés legislatiu comença amb una proposta de la Comissió. Al fer les seves propostes té tres objectius:

- Defensar els interessos europeus : una proposta legislativa reflecteix el judici de la Comissió sobre el que és el millor pels ciutadans de la EU.
- Consulta: és essencial per a la preparació d'una proposta. La Comissió escolta els governs, la indústria , els sindicats, els grups d'interès especial i tècnics experts abans de finalitzar el seu projecte.
- La subsidiarietat: és aplicada per la Comissió de manera que garanteix que la EU actua només quan el resultat serà més efectiu que si delegués a l'acció individual dels Estats membres.

– Guardià dels Tractats:

La Comissió ha d'assegurar-se que els Estats membres apliquen correctament la legislació de la Unió. Si no ho fan s'enfrontaran a l'acció de la Comissió i al Tribunal de Justícia.

Les seves responsabilitats executives són molt amples.

– ALTRES INSTITUCIONS

– El Tribunal de Justícia:

El Dret Comunitari ha estat concebut, interpretat i aplicat com a norma uniforme per les administracions i els òrgans jurisdiccionals de tots els Estats membres. Les seves sentències han fet del Dret Comunitari una realitat per a tots els ciutadans europeus i han tingut repercussions importants en l'àmbit constitucional i econòmic.

– El tribunal de Comptes:

És el representant dels contribuents, encarregat de comprovar que la EU inverteix els seus diners seguint les normes pressupostàries i pels objectius els quals està destinat. Els informes del Tribunal són una font d'informació per la gestió de les finances de la EU i un element de pressió sobre les institucions i els responsables administratius per a gestionar-les correctament.

– El Banc Europeu d'Inversions:

És la institució financera que concedeix préstecs a llarg termini per facilitar la realització d'inversions de capital pel desenvolupament econòmic equilibrat i l'integració de la Unió.

El BEI és una font de financiació flexible i eficient amb un gran volum de préstec anual que la situa capdavantera de les institucions financeres internacionals.

– El Comitè Econòmic i Social:

Té una funció consultiva davant la Comissió, el Consell i el Parlament. Els membres del Comitè (Empresaris, Treballadors i Activitats Diverses) fan dictàmens sobre projectes legislatius i temes importants per la societat. Representen els diferents sectors de la societat.

– El Comitè de les Regions:

És l'òrgan més jove de la EU i el seu naixement reflecteix el desig dels Estats no només de respectar les identitats regionals i locals sinó també de fer-les participar en el desenvolupament i execució de les polítiques de la EU. Per primera vegada en la història de la EU, hi ha l'obligació legal de consultar els representants de les i autoritats locals i regionals en assumptes que l'afecten directament.

– El Defensor del Poble Europeu:

Tot ciutadà d'un Estat membre és ciutadà nacional i europeu. Com a ciutadà europeu té uns drets i un d'ells és el de recórrer al Defensor del Poble Europeu en el cas que fos víctima d'un acte de dolenta administració de la part de les institucions o bé dels òrgans comunitaris.

El Defensor del Poble té amples facultats d'investigació, les institucions i òrgans comunitaris tenen l'obligació de donar-li els documents i proves que exigeixi. Podrà també accedir a informació de les administracions nacionals. Actua com a mitjancer entre els ciutadans i l'administració comunitària. Pot dirigir recomanacions a les institucions de la EU i portar el cas al Parlament Europeu per a que aquest tregui conclusions polítiques de l'actitud de l'administració.

– Banc Central Europeu:

Té la funció de fixar els tipus d'interès i de calcular la paritat de les monedes nacionals respecte a l'euro.

5-.SISTEMA MONETARI

El Consell Europeu de Brussel·les del 5 de desembre de 1978 tenia aquests objectius : estabilitzar els tipus de canvi, reduir la inflació i preparar la unificació monetària europea.

A arrel d'aquest Consell es creà el Sistema Monetari Europeu (SME) que començà a funcionar el 13 de març de 1979. El SME pretenia estabilitzar el tipus de canvi i aturar la inflació, limitant el marge de fluctuació. S'introduí una unitat de compte europea comuna (ECU). L'ECU afectà a totes les monedes de la CE amb un pes segons la importància econòmica de cada país. Quan una moneda arribava al límit del marge de la fluctuació (2,25 %), els bancs centrals afectats devien d'intervenir venent la moneda més forta i comprant la més dèbil. El SME també exigeix als governs la prevenció d'arribar al límit de la fluctuació adoptant polítiques econòmiques apropiades.

– Evolució del SME:

Tots els Estat membres de la Comunitat, a excepció del Regne Unit, entraren en el mecanisme de canvi amb la creació del SME el 1979. Grècia, que entrà a la Comunitat el 1981, no s'adherí al mecanisme de canvi. Espanya i Portugal, que entraren al 1986, no participaren immediatament però ho feren, Espanya el 1989, i Portugal el 1992.

El 1987, els ministres de Finances adoptaren mesures per reforçar el SME:

- una millor coordinació de les intervencions preventives per no arribar al límit de marge de la fluctuació.
- mantenir l'estabilitat dels tipus de canvi.
- un procediment més flexible per a reajustà les paritats.

El 1992, els mercats de canvi europeus es van veure afectats per una forta crisi per les dificultats de ratificació del Tractat de Maastricht a Dinamarca i França que pertorbaren considerablement el SME. La libra esterlina i la lira abandonaren el mecanisme de canvi i algunes monedes devaluaren com la pesseta i l'escut. Finalment, el 1993 els ministres de Finances van treure les conclusions de la crisi i augmentaren els marges de fluctuació a 15%. Els últims anys s'han caracteritzat pel retorn a la normalitat. El 1996, totes les monedes participants (integrades les que havien abandonat el mecanisme de canvi) havien tornat al marge de fluctuació inicial (2,25%).

- Naixement de l'euro: En el Consell celebrat a Brussel·les els tres primers dies de maig de 1998 , la UEM rebé l'impuls definitiu per posar en marxa l'euro, per això es considera com a data del naixement de l'euro. Quedaren identificats els onze països dels quals l'euro es convertí en la moneda única l'1 de gener de 1999. Regne Unit, Dinamarca i Suècia decidiren l'autoexclusió, mentres que Grècia no va poder complir els criteris (tasses de dèficit, deute públic, inflació i tipus d'interès) per poder accedir a l'euro. Quedà també fixat el tipus de conversió respecte de les monedes nacionals. L'euro ja es utilitza per minoristes, consumidors, empreses de tot tipus i Administracions públiques mitjançant xecs, transferències bancàries, i targetes de crèdit i de pagament, però les monedes i els bitllets no han vist la llum i s'han posat en circulació, fins al passat 1 de gener de 2002.

BIBLIOGRAFIA

Xavier FERRER i JUNQUÉ

ELS LÍMITS DE LA UNIÓ EUROPEA

Ed. Mediterrània

Alain HERBERTH

LA CONSTRUCCION EUROPEA

Ed. Paradigma

Joan VALLVÉ i RIBERA

LA POLÍTICA REGIONAL A LA UNIÓ EUROPEA

Ed. Mediterrània

Enciclopèdia d'Europa

Ed. Planeta

Enciclopèdia de Catalunya

Ed. Enciclopèdia Catalana SA

– 3 –

Assignatura: POLÍTICAS DEL SECTOR PÚBLIC